

31 май – Световен ден без тютюнев дим „Имаме нужда от храна, а не от тютюн“

Всяка година на 31 май Световната здравна организация (СЗО) отбелязва Световния ден без тютюнев дим. Тазгодишната кампания *цели* да покаже заплахата, която тютюневата индустрия представлява за хората, обществото и околната среда.

Мотото на кампанията през 2023 г. - „*Имаме нужда от храна, а не от тютюн*“, има за цел да повиши осведомеността относно алтернативното производство на култури и разкриване на усилията на тютюневата индустрия да осуети опитите за заместване на отглеждането на тютюн с устойчиви култури, като по този начин допринесе за глобалната хранителна криза. Смята се, че по целия свят около 3,5 млн. хектара обработваема земя са заети с тютюневи насаждения. Всяка година се обзлесяват 200 хил. хектара, за да

бъдат използвани за производството на тютюн, което води до по- бързо ерозиране на почвата.

Тютюнът и негативното въздействие върху човешкото здраве

Употребата на тютюн и неговата употреба е една от водещите причини за развитието на много видове рак, като най - често засегнати са белите дробове, ларинкса, устата, хранопровода, гърлото, пикочния мехур, бъбреците, черния дроб, стомаха, панкреаса, дебелото черво и шийката на матката.

Факти за тютюна:

- ✓ тютюнът убива до половината от употребяващите го;
- ✓ тютюнът убива повече от 8 милиона души всяка година. Повече от 7 милиона от тези смъртни случаи са резултат от директна употреба на тютюн, докато около 1,2 милиона са резултат от непушачи, изложени на вторичен дим.
- ✓ над 80% от 1,3 милиарда употребяващи тютюн в света живеят в страни с ниски и средни доходи;
- ✓ през 2020 г. 22,3% от световното население е употребявало тютюн, 36,7% от всички мъже и 7,8% от жените в света;
- ✓ за да се справят с епидемията от тютюнопушене, държавите- членки на СЗО приеха Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна (РККТ на СЗО) през 2003 г. В момента 182 страни са ратифицирали този договор.

Тютюнът и продоволствената криза

- ✓ всяка година около 3,5 милиона хектара земя по света се използват за отглеждане на тютюн. Това допринесе за обезлесяването на 200 000 хектара годишно.
- ✓ отглеждането на тютюн е ресурсоемко и изисква тежка употреба на пестициди и торове, което води до деградацията на почвата.
- ✓ земята, използвана за отглеждане на тютюн, има по-малък капацитет за отглеждане на други култури, които служат за храна, тъй като тютюнът намалява плодородието на почвата.

- ✓ в сравнение с други селскостопански дейности като отглеждане на царевица и дори паша на добитък, отглеждането на тютюн има много по-разрушително въздействие върху екосистемите, тъй като земеделските площи с тютюн са по-податливи на опустиняване.
- ✓ всички печалби, които могат да бъдат получени от тютюна като пазарна култура, може да не компенсират щетите, нанесени на устойчивото производство на храни в страните с ниски и средни доходи.

На този фон има спешна необходимост от предприемане на законови мерки за намаляване на отглеждането на тютюн и подпомагане на фермерите да преминат към производството на алтернативни хранителни култури.

Тютюневата индустрия често се рекламира като защитник на поминъка на тютюнопроизводителите. Интензивното боравене с инсектициди и токсични химикали по време на отглеждането на тютюн допринася за това при много фермери и техните семейства да се наблюдава влошаване на здравето. Често несправедливите договорни споразумения с тютюневите компании водят до обедняване и незаконно използванена детски труд, което пречи на правото на образование и е нарушение на човешките права.

Създаване на алтернативни средства за препитание

Кампанията по повод Световния ден без тютюнопушене призовава правителствата и политиките да засилят законодателството, да разработят подходящи политики и стратегии и да дадат възможност на пазарните условия за тютюнопроизводителите да се насочат към отглеждане на хранителни култури, които биха осигурили на тях и техните семейства по-добър живот.

Рамковата конвенция на СЗО за контрол на тютюна предлага конкретни принципи и варианти на политиката за насърчаване на икономически жизнеспособни алтернативи за работниците, производителите на тютюн и индивидуалните продавачи и за подобряване на защитата на околната среда и здравето на хората.

В изпълнение на Националната програма за превенция на хроничните незаразни болести Регионална здравна инспекция насочва вниманието на младите хора и цялото общество към огромната заплаха от употребата на тютюневи и никотинови изделия и се стреми със своите редица инициативи да подпомогне усилията за предотвратяване на пропушването в ранна възраст.

РЗИ- Русе организира и активно участва в поредица от дейности, посветени на Световния ден без тютюнев дим - 31 май 2023 година.

Партньори в кампанията – Община Русе, РУО, Русенски университет „Ангел Кънчев“, учебни заведения, медии и други.

Дейности, свързани с кампанията по повод Световния ден без тютюнопушене:

- ✓ през целия период на кампанията се провеждат образователни лекции с видеопокази на тема: „Тютюнопушене и ел. устройства за пушене“ сред ученици от 10 до 18 г. в русенските училища. Основен партньор тази година беше СУЕЕ „Св. Константин Кирил Философ“, като бяха организирани близо 30 обучения и демонстрации на ученици.
- ✓ разпространение на информационни материали сред широката общественост и младите хора в учебни заведения;
- ✓ изнесени акции на Консултативния кабинет за отказ от тютюнопушене за мониториране на издишвания въглероден монооксид и карбоксиемоглобин в Русенски университет „Ангел Кънчев“;
- ✓ провеждане на спортни мероприятия с ученици в ОУ „Братя Миладинови“ и ОУ „Васил Априлов“;
- ✓ провеждане на здравно – образователни и мероприятия с демонстрация на „Пушещата кукла Сю“ с ученици от СУЕЕ „Св. Константин Кирил Философ“, СУ „Възраждане“, ОУ „Братя Миладинови“;

За всички желаещи РЗИ - Русе целогодишно провежда безплатни консултации в Кабинета за отказване от тютюнопушене след предварително записване на тел. +359882609357.